

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

10-son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 10 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent;

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent;

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b.;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.;

Jabborova Charos Aminovna - iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari doktori (DSc), Professor.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Qodirova Muqaddas Tog'ayevna - filologiya fanlari nomzodi, dotsent.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b.,;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD);

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari

doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD);

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasini mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD).

22.00.00- SOTSIOLOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Jahongirov Burxon</i> O'ZBEKISTON VA BUYUK BRITANIYA MUNOSABATLARI	13-18
<i>Kenjayev Sardor Nurmurod o'g'li</i> AMIR TEMUR DAVRIDA MINTAQADA KATOLIK CHERKOVI FAOLIYATI	19-23
<i>Atamuratova Dilafruz Rashidovna</i> XORAZM TARIXINI O'RGANISHDA "TARJIMON" GAZETASINING AHAMIYATI	24-28
<i>Karimbayeva Salomatxon, Isxakov Bexzod Barkamalovich</i> FARG'ONA VODIYSI O'ZBEKLARI MODDIY MADANIYATIGA DOIR QARASHLAR TAHLILI	29-34
<i>Лукашова Наталья Михайловна</i> ИСТОРИЯ ТАШКЕНТА 30-Х ГОДОВ XVIII - ПЕРВОЙ ПОЛОВИНЫ XIX ВЕКА, ПРЕДСТАВЛЕННАЯ В РУССКИХ ИСТОЧНИКАХ	35-40
<i>Asadova Ra'no Baymanovna</i> 1991–2025-YILLARDA O'ZBEKISTON-HINDISTON DIPLOMATIK VA TA'LIMIY HAMKORLIGINING RIVOJLANISHI: TARIXIY ASOSLAR VA ZAMONAVIY ISTIQBOLLAR	41-44
<i>Turdimuratov Yangiboy Allamuratovich</i> ETNOIQTISODIYOT XO'JALIK FAOLIYATI SEGMENTI SIFATIDA, UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI, FUNKSIYALARI VA SHAKLLARI	45-52
<i>Tursunov Farrux G'ulomovich</i> QASHQADARYO VOHASI TOJIKLARINING HUNARMANDCHILIK TAOMILLARIDAGI O'ZGARISHLAR	53-58
<i>Mullajanova Xosiyat Yazdankulovna</i> XIX ASR OXIRIDA RUS GEOGRAFIK JAMIYATNING ILMIY TADQIQOTLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI	59-63
<i>Муминов Азизбек</i> ИСТОРИЯ ЖИЗНИ И НАУЧНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ РАФАЭЛЯ ПАМПЕЛЛИ, ПРИЕХАВШЕГО В ТУРКЕСТАН В НАЧАЛЕ XX ВЕКА	64-69
<i>Suyarov Maxmudjon Sobirjon o'g'li</i> YUNON-BAQTRIYA TANGALARIDA AYOLLAR OBRAZI – DINIY-SIYOSIY RAMZ SIFATIDA	70-74
<i>Tuyev Fazliddin Erkinovich</i> BUXORO, NAVOIY VA SAMARQAND VILOYATLARIDAGI MUZEYLARINING XORIJIY ALOQALARI	75-80
<i>Mamatqulov Bekzod Sherozovich, Shonazarov Elnur Abbos o'gli</i> QASHQADARYO VILOYATIDA AYOLLAR BANDLIGI VA YENGIL SANOAT TARMOQLARINING IJTIMOIIY-IQTISODIY ROLI: TARIXIY TAHLIL VA NATIJALAR	81-85

<i>Jumayeva Shohida Choriyevna</i> SURXONDARYO VILOYATIDA CHORVACHILIK SOHASIDA MUTAXASSISLAR TAYYORLASH JARAYONIDAGI TARKIBIY O'ZGARISHLAR	86-90
<i>Azatov Allayar</i> RIVOJLANGAN O'RTA ASRLAR YOZMA MANBALARIDA QUYI AMUDARYO HAVZASI VA "XORAZM DENGIZI" TO'G'RISIDAGI MA'LUMOTLAR	91-99
<i>Ro'ziyeva Mashxura Abdimuminovna</i> LO'LILARDA O'ZLIKNI ANGLASHNING ZAMONAVIY JIHATLARI	100-105
<i>Orunbayev Asli</i> IKKINCHI MASHRUTIYAT JARAYONIDA JÖN TURKLAR HARAKATI VA RESPUBLIKA G'OYALARINING SHAKLLANISHI	106-113
<i>Matyaqbov Toyirjon Sultanbayevich</i> XORAZM VOHASI NEOLIT DAVRI O'RTA BOSQICHI KULOLCHILIGI XUSUSIDA BA'ZI MULOHAZALAR	114-116

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Doniyorova Shaxnoza Doniyorovna, Abduljalilov Xojiakbar Abduljalil o'g'li</i> O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA XUSUSIY SEKTORNING O'RNI VA UNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	117-122
<i>Bazarova Gulnora Gulamovna</i> O'ZBEKISTON IJTIMOIIY-IQTISODIY RIVOJLANISHIDA SHANXAY HAMKORLIK TASHKILOTI.(UMUMIY MAQSADLAR YO'LIDAGI RIVOJLANISH).....	123-127
<i>Yadiyarova Shahnoza</i> THE ROLE OF THE MARKETING SYSTEM IN INCREASING THE COMPETITIVENESS OF LOCAL ENTERPRISES	128-135
<i>Нурмуродов Камолитдин Пирмаматович</i> НАУЧНЫЕ ВЗГЛЯДЫ К ПОНЯТИЮ ФИНАНСОВЫЕ РЕСУРСЫ	136-141
<i>Mamatqulova Muxlisa Mamirjanovna</i> O'RMON XO'JALIGINI MOLIYALASHTIRISHNING BYUDJET VA BYUDJETDAN TASHQARI MANBALAR HISOBIGA MOLIYALASHTIRILISHI	142-146
<i>Olimjonova Sexriyo Muzaffar qizi</i> TURIZM INDUSTRIYASI VA MEHMONDO'STLIK XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHDA MAHALLIY RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISH	147-150
<i>Anvarova Muhsinakhon Otabek kizi</i> THE ROLE OF BIOSPHERE RESERVES AND NATIONAL PARKS IN TOURISM	151-154

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Yusupova Ranoxon Tolibjonovna</i> TECHNICAL DEVELOPMENT AS AN ETHICAL-STRATEGIC RESOURCE	155-158
<i>Adilov Zafar Yunusovich</i> MAHMUD AZ-ZAMAXSHARIYNING INSON KAMOLATI HAQIDAGI FALSAFIY QARASHLARI	159-165

<i>Xo'janova Tamara Jo'raevna</i> YANGI DAVR VA HOZIRGI ZAMON FALSAFASIDA AXBOROT URUSHLARINI O'RGANISHNING PARADIGMALARI	166-170
<i>Narziyev Zubaydillo Ibodilloevich</i> AZIZIDDIN NASAFIYNING "ZUBDAT UL - HAQOYIQ" ASARI TASAVVUF FALSAFASIGA OID MUHIM MANBA	171-175
<i>Axmedova Dilrabo Sa'dullayevna</i> YOSHLARDA MA'NAVIY VA AXLOQIY QIYMATLAR: AN'ANAVIY VA ZAMONAVIY O'RTASIDAGI TENGSIZLIKLAR VA RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	176-179
<i>Murtozayev Shahobiddin Baxriddinovich</i> UMAR SUXRAVARDIYNING "AVORIF UL-MAORIF" ASARINING IJTIMOIY-AXLOQIY TAHLILI	180-185
<i>Shamsutdinova Nigina Karimovna</i> ABU ALI IBN SINO IRFONiy QARASHLARI: «TA'BIRI MANZIL» ASARI MISOLIDA	186-190
<i>Pardayeva Marhabo Davlatovna</i> "ODAMIYLIK" TUSHUNCHASINING ZAMONAVIY KONTEKSTDA TRANSFORMATSIYASI	191-197
<i>Aripova Zulfiyaxon Solijonovna</i> SHARQ FALSAFASIDA IJTIMOIY ADOLAT TAMOYILLARI: FOROBIYNING FALSAFIY MEROSI MISOLIDA	198-203
<i>Muxtorova Tutixon</i> ZAMONAVIY DUNYODA YOSHLARNING MA'NAVIY-RUHIY BARQARORLIGINI SHAKLLANTIRISHNING FALSAFIY MASALALARI	204-211
<i>Xakimov Abdulboqi</i> YOSHLARDA MANTIQUIY VA TANQIDIY FIKRLASH QOBILIYATLARINI SHAKLLANTIRISHDA FALSAFANING AHAMIYATI	212-216
<i>Sardorbek Jabbarov Buron o'g'li, Mirzakhmedov Abdurashid Mamasidiqovich</i> ISTE'MOLCHILIK JAMIYATIDA AHOLINING ISTE'MOL ME'YORI	217-224
<i>Taniqulov Jonibek Ashirkulovich</i> TA'LIM MADANIYATI VA UNING FALSAFIY FUNDAMENTLARI: KONSEPTUAL YONDASHUVLAR, GNOSEOLOGIK ILDIZLAR VA AKSIOLOGIK TAHLIL	225-229
<i>Бердалиева Севара Дамировна</i> СПОСОБЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТРУДОВ АЛЛАМА ЮСУФА ХОСА ХАДЖИБА В РЕШЕНИИ СОВРЕМЕННЫХ ЭТИЧЕСКИХ ПРОБЛЕМ	230-234
<i>Хушбоков Ойбек Уралович</i> СОВРЕМЕННАЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ КОНЦЕПТОСФЕРА УЧИТЕЛЯ В НОВОМ УЗБЕКИСТАНЕ	235-239
<i>Fayziyev Xurshid Jumayevich</i> VOLTER DAVRIDA FRANSIYADA MA'NAVIY MIHITNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	240-244
<i>Muxiddinova Hakimaxon G'ulomovna</i> EKOLOGIK TAFAKKUR VA YASHIL IQTISODIYOT – UCHINCHI RENESSANSNING YANGI FALSAFIY PARADIGMASI SIFATIDA	245-250

<i>Zokirov Mirzo</i> MAMLAKATLARNING TANAZZUL VA TARAQQIYOTINI BELGILOVCHI IJTIMOIY-FALSAFIY OMILLAR	251-255
--	---------

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

<i>Jo'rayev Nabi Narziyevich</i> O'ZBEK MILLIY LINGVOMADANIYATINING QADIMIYLIK VA ZAMONAVIYLIK ASOSLARI	256-262
<i>Eshtuhtarova Bibigul Bektoshevna</i> PRAGMATICS OF GENDERED COMMUNICATION IN ENGLISH	263-267
<i>Zaripova Matluba Kulfidinovna</i> GRAMMATICAL MEANS OF EXPRESSING PEJORATION IN UZBEK AND RUSSIAN	268-271
<i>Sayipova Dilobar Raximovna</i> ADABIYOT FANIGA OID KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA MUSTAQIL TA'LIM TOPSHIRIQLARINING AHAMIYATI	272-275
<i>Soibova Gulchiroy Bakhtiyorjon qizi</i> TRANSLATION ISSUES IN THE GENERAL AND SPECIFIC OCCURRENCE OF THE HORSE IN ENGLISH AND UZBEK CULTURES	276-281
<i>Zokirova Shaxzoda Nodirjon qizi</i> TELEVISION AS A RHETORICAL ARENA: THE MANIFESTATION OF CLASSICAL RHETORICAL CANONS IN MODERN TV GENRES	282-288
<i>Abdujalilova Ruxshona Abdug'afforzoda</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA KRIMINALINGVISTIK BIRLIKLARINING SHAKLLANISHINING GRAMMATIK XUSUSIYATLARI	289-293
<i>Abduraximova Feruza Boxadirovna</i> O'ZBEK VA INGLIZ TILLARIDA OT YASOVCHI QO'SHIMCHALARNING QIYOSIY TAHLILI	294-300
<i>Jalolova Feruza Normurodovna</i> INGLIZ VA O'ZBEK XALQ ERTAKLARINING LINGVOMADANIY XUSUSIYATLARI	301-305
<i>Ahrorova Nigina Anvarovna</i> MIFOLOGIK TASAVVURLAR MUAYYAN VOQELIK MOHIYATI	306-309
<i>Razikov Baxtiyor Kosimovich</i> MEMLAR TILIDAGI NEOLOGIZM: QOIDABUZARLIKMI YOKI INNOVATSIYAMI? O'ZBEK RAQAMLI DISKURSI MISOLIDA	310-314
<i>Kutbiddinova Nazokatkhon Dovudkhon qizi</i> GENDER-BASED DIFFERENCES IN THE USE OF PHRASEOLOGISMS IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES	315-319
<i>Nazarova Sabrina Zafarjon qizi</i> YOZMA NUTQDAGI GRAMMATIK BUZILISHLAR: AGRAMMATIK DISGRAFIYANING LINGVISTIK VA NEYROPSIXOLOGIK ASOSLARI	320-323
<i>Ёлдашалиева Мадина Зиёджон кызы</i> ЖЕНСКОЕ СЧАСТЬЕ КАК ПРИНЯТИЕ ЛЮБВИ И ЗАЩИТЫ В ПОВЕСТИ ЧИНГИЗА АЙТМАТОВА «ТОПОЛЁК МОЙ В КРАСНОЙ КОСЫНКЕ»	324-326

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>Salimova Diyoraxon Baxtiyorjon qizi</i> HAVO TRANSPORTIDA TASHUVCHI JAVOBGARLIGINING NAZARIY DOKTRINASI	327-333
<i>Abdullayev Rustam Kaxramanovich</i> JINOYATLARNI TERGOV QILISHDA RAQAMLI DAKTILOSKOPIYANING IMKONIYATLARI	334-339
<i>Давронов Атобек Равшанович</i> ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ КАК ВСПОМОГАТЕЛЬНЫЙ СУБЪЕКТ УГОЛОВНОГО ПРОЦЕССА: ДОКТРИНАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ	340-349
<i>Eshturdiyeva Farangiz Baxodir qizi</i> O'ZBEKISTONDA HUQUQ IJODKORLIGI SIYOSATI: STRATEGIK PRINSIPLAR VA ULARGA YANGICHA NAZARIY YONDASHUV	350-355
<i>Исламов Самандар Олимжон угли</i> ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ КРИПТО-АКТИВОВ В СТРАНАХ СНГ: АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ РЕШЕНИЯ	356-363
<i>Uteniyazov Keulimjay Kuanyshbayevich</i> AYBLOV TUSHUNCHASI, TURLARI VA UNING JINOYAT-PROTSESSUAL HUQUQ TIZIMIDAGI O'RNI	364-370
<i>Ikramov Abrorbek Kamoliddinovich</i> ASSOZ BOYISH NATIJASIDA VUJUDGA KELGAN MAJBURIYATLAR	371-375
<i>Muxitdinova Firuza, Saidakamal Mamasoliyev</i> ZAMONAVIY AXBOROT MAKONIDA INSON HUQUQLARINI HIMOYA QILISHNING XALQARO-HUQUQIY ASOSLARI	376-380
<i>Бахриддинова Бехруза Бахриддиновна</i> ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНЫХ ПОДХОДОВ К СОВРЕМЕННОМУ ПОНИМАНИЮ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЩЕСТВА	381-388
<i>Axmedov Dilshod Baxramovich</i> MA'MURIY SUDLARDA PROKUROR ISHTIROKINI SAMARALI TA'MINLASHNING AMALIY MASALALARI	389-394
<i>Shodmonov Farrux Fayzullo o'g'li</i> DAVLAT BOSHQARUVIDA TRANSCHEGARAVIY SUVLARDAN FOYDALANISHNING SAMARALI TIZIMINI SHAKLLANTIRISH MASALALARI	395-401
<i>Bozorov Ulug'bek</i> TEXNIKA YO'NALISHI OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA TALABALARNI KASBIY-HUQUQIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH MODELI	402-407
<i>Nurullayeva Djamilya Sayfiyevna</i> O'ZBEKISTONDA SPORT TASHKILOTLARINING HUQUQIY MAQOMI VA ULARNING MOLIVAVIY MUSTAQILLIGI	408-413
<i>Reymbayeva Guldaulet Kurbanbayevna</i> TURIZM XIZMATI SOHASIDA ISTE'MOLCHI HUQUQLARINI HUQUQIY TA'MINLASH MUAMMOLARI VA ISTIQBOLLARI	414-420

<i>Shirinqulov Baxtiyor Iftixor o'g'li</i> MEHNATNI MUHOFAZA QILISH QOIDALARINI BUZISH JINOYATLARINI TERGOV QILISHDA KO'ZDAN KECHIRISH TERGOV HARAKATINI O'TKAZISHNING TAKTIK XUSUSIYATLARI	421-428
<i>Salomov Xumoyun</i> OMMAVIY-HUQUQIY MUNOSABATLARDA QONUNIYLIKNI TA'MINLASHDA PROKURATURA ORGANLARINING AHAMIYATI	429-433
<i>Kakhramonova Aziza</i> THE PRINCIPLE OF INTERNATIONAL LAW ENSURING THE RIGHT OF A CHILD TO LIFE, SURVIVAL AND DEVELOPMENT AND ITS ESSENCE	434-437
<i>Xoliqova Gavhar Ramazon qizi</i> XALQARO XUSUSIY HUQUQDA ALIMENT MAJBURIYATLARINI TARTIBGA SOLISHNING KOLLIZION MASALALARI	438-444
<i>Sharipov Firdavs Xolnazarovich</i> OLIY MAJLIS QONUNCHILIK PALATASINING QONUN IJODKORLIGI FAOLIYATIDA AYRIM YORDAMCHI TUZILMALARNING ISHTIROKI	445-450
<i>Nugmanov Nugman Abdullayevich, Nizomova Nastarin Vladimirovna</i> PARTICIPATION OF WOMEN IN SHAPING THE DIGITAL LEGAL SPACE	451-456
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Djamaldinova Shaxlo Obloberdiyevna</i> TIBBIYOT OLIYGOHI TALABALARINI EMOTSIONAL VA KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHGA YO'NALTIRILGAN METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH	457-462
<i>Nabiullin Rishat Xismatullovi, Raxmonov Azizbek Abdullajonovich</i> XORIJDA KORPORATIV SPORTNI RIVOJLANTIRISH VA O'ZBEKISTONDA XORIJ TAJRIBASINI JORIY ETISH	463-468
<i>Xudayberganov Otabek Erkinovich</i> BASKETBOL VOSITALARI VA MUAMMOLI O'QITISH USULLARI YORDAMIDA JISMONIY MADANIYAT FAKULTET TALABALARINING KASBIY KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH	469-474
<i>Nishonova Dilafruz</i> O'QUVCHILARDA IQTISODIY MADANIYATNI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI	475-480
<i>Davletyarova Laylo Baxodirovna</i> YENGIL ATLETIKADA TRENERLIK FALSAFASINI RIVOJLANISHI	481-486
<i>Madrahimov Alisher Maxammadibroximovich</i> O'RTA MAKTAB O'QUVCHILARI O'RTASIDA ZO'RAVONLIK PROFILAKTIKASINI YANADA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	487-493
<i>Шавилова Наталья Сергеевна</i> ПРИМЕНЕНИЕ ИГРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА: ВЛИЯНИЕ НА МОТИВАЦИЮ И КАЧЕСТВО ОБУЧЕНИЯ	494-500
<i>Nosirov Murod Zakirovich, Jonibekova Sevara Dilmurod qizi</i> FIZIK JARAYONLARNI KOMPYUTERDA MODELLASHTIRISH ORQALI TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISH	501-508

<i>Mattiyeva Feruza Begmatdulabovna</i> ZAMONAVIY LINGVODIDAKTIK YONDASHUVLAR ASOSIDA TARJIMA DARSLARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH	509-515
<i>Qarshiboyeva Maftuna Komiljon qizi</i> RAQAMLI MUHITDA O'SMIR YOSHDAGI BOLALARNING ESTETIK EHTIYOJLARINING SHAKLLANISHI	516-519
<i>Usmonqulov Jo'rabek Erkin o'g'li, Kubayiva Sarvinoz Asrorbek qizi</i> TALABALARNING KASBIY MAHORATINI RIVOJLANTIRISHDA MUSTAQIL TA'LIMNING O'RNI VA AHAMIYATI	520-525
<i>Xayitova Dilovar Ismat qizi</i> STEAM INTEGRATSIYASI ORQALI AXBOROT-PROTSESSUAL TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISHNING SAMARALI YO'LLARI	526-532
<i>Soliyeva Muqaddas Nurnazarovna</i> THE EFFECTIVENESS OF TASK-BASED LANGUAGE TEACHING (TBLT) IN UZBEK CLASSROOMS	533-537

Received: 15 September 2025

Accepted: 1 October 2025

Published: 10 October 2025

Article / Original Paper

1991–2025: DEVELOPMENT OF DIPLOMATIC AND EDUCATIONAL COOPERATION BETWEEN UZBEKISTAN AND INDIA — HISTORICAL FOUNDATIONS AND CONTEMPORARY PROSPECTS

Asadova Ra'no Baymanovna,

Associate Professor of the Department of "History and Social Sciences"

University of Economics and Pedagogy

Ph.D. in History

Abstract. This article examines the development processes of diplomatic and educational cooperation between Uzbekistan and India from 1991 to 2025. It analyzes the strategic partnership established since independence, educational exchanges, scientific research, and the exchange of students and professionals. Furthermore, contemporary prospects and future directions of bilateral relations are discussed.

Keywords: Uzbekistan, India, diplomatic cooperation, educational exchange, independence, strategic partnership, scientific research.

1991–2025-YILLARDA O'ZBEKISTON-HINDISTON DIPLOMATIK VA TA'LIMY HAMKORLIGINING RIVOJLANISHI: TARIXY ASOSLAR VA ZAMONAVY ISTIQBOLLAR

Asadova Ra'no Baymanovna,

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti

"Tarix va ijtimoiy fanlar" kafedrası dotsenti,

tarix fanlari nomzodi

E-mail: ranoasadova66@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada 1991–2025-yillarda O'zbekiston va Hindiston o'rtasidagi diplomatik va ta'limiy hamkorlikning rivojlanish jarayonlari o'rganiladi. Mustaqillik yillaridan boshlab ikki mamlakat o'rtasida o'rnatilgan strategik hamkorlik va ta'lim sohasidagi almashinuvlar, ilmiy tadqiqotlar, talaba va mutaxassislar almashinuvi tahlil qilinadi. Shuningdek, zamonaviy istiqbollar va ikki davlat o'rtasidagi munosabatlarning kelajakdagi yo'nalishlari muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: O'zbekiston, Hindiston, diplomatik hamkorlik, ta'limiy almashinuv, mustaqillik, strategik hamkorlik, ilmiy tadqiqotlar.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I10Y2025N06>

Kirish. 1991-yil 1-sentyabrda O'zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishishi bilan yangi xalqaro siyosiy va iqtisodiy munosabatlar yo'lga qo'yildi. Shu davrda Hindiston bilan diplomatik aloqalar o'rnatilishi ikki davlat uchun yangi imkoniyatlar eshigini ochdi. Tarixan Markaziy Osiyo va Janubiy Osiyo mintaqalari o'rtasida madaniy va savdo aloqalari mavjud bo'lsa-da, mustaqillikdan keyingi davrda bu hamkorlik yangi darajaga ko'tarildi. Ayniqsa, ta'lim sohasida amalga oshirilgan almashinuv va hamkorliklar ikki mamlakat o'rtasidagi o'zaro tushunishni chuqurlashtirishga xizmat qildi. Ushbu maqolada 1991–2025-yillardagi

O'zbekiston-Hindiston diplomatik va ta'limiy hamkorligining rivojlanish tarixiy asoslari, zamonaviy ko'rinishlari va istiqbollarga to'xtalib o'tiladi.

O'zbekiston va Hindiston o'rtasidagi aloqalar qadim zamonlarga borib taqaladi. Buyuk ipak yo'li orqali ikki mintaqada savdo, madaniy va ilmiy almashinuvlar yuzaga kelgan. Tarixiy manbalarda Hindistonlik savdogarlar va olimlarning Markaziy Osiyoga, xususan O'zbekiston hududiga kelganliklari qayd etilgan. Sovet Ittifoqi davrida esa O'zbekiston va Hindiston o'rtasidagi aloqalar asosan davlat darajasida iqtisodiy va madaniy doirada amalga oshgan [1, B.14].

O'zbekiston va Hindiston o'rtasidagi diplomatik va ta'limiy hamkorlik mavzusida amalga oshirilgan ilmiy tadqiqotlar so'nggi uch o'n yillikda sezilarli darajada ko'paydi. Ushbu tadqiqotlarda ikki mamlakat o'rtasidagi siyosiy, iqtisodiy va madaniy aloqalarning rivojlanish tarixi va bugungi kundagi holati keng yoritilgan [2, B.64].

Tarixiy nuqtai nazardan, olimlar (X., 2010; Y., 2015) ikki mamlakat o'rtasidagi aloqalarni Markaziy Osiyo va Janubiy Osiyo o'rtasidagi qadimiy savdo va madaniy almashinuv kontekstida o'rganib, mustaqillikdan keyingi davrda bu munosabatlarning yangi bosqichga ko'tarilganini ta'kidlaydilar. Ushbu tadqiqotlar O'zbekistonning mustaqillikka erishishi va Hindiston bilan diplomatik aloqalarni o'rnatishi xalqaro maydondagi yangi strategik yo'nalish sifatida baholanadi [3, B.56].

Diplomatik hamkorlik sohasida olib borilgan tadqiqotlarda (A., 2020; B., 2022) ikki mamlakat o'rtasida iqtisodiy integratsiya, siyosiy muloqot va xalqaro tashkilotlar doirasidagi hamkorlikning ahamiyati yoritilgan. Ushbu manbalarda O'zbekiston va Hindiston o'rtasida amalga oshirilgan yuqori darajadagi tashriflar va imzolangan qo'shma shartnomalar ikki tomonlama munosabatlarni mustahkamlashda muhim omil sifatida ko'rsatilgan [4, B.124].

Ta'limiy hamkorlik masalalari ko'plab ilmiy maqolalar va konferensiya materiallarida (M., 2019; N., 2021) alohida e'tibor bilan ko'rib chiqilgan. Bu tadqiqotlar O'zbekiston yoshlari uchun Hindistonning ta'lim tizimi, oliy o'quv yurtlari va ilmiy markazlari bilan aloqalar o'rnatilishi hamda talabalar almashinuvi dasturlarining samaradorligini tahlil qiladi. Bundan tashqari, ikki mamlakat o'rtasidagi madaniy almashinuv va ilmiy tadqiqotlarda hamkorlik istiqbollari haqida fikrlar bildirilgan [5, B.71].

Shuningdek, zamonaviy istiqbollarni o'rganish bo'yicha tadqiqotlar (P., 2023; Q., 2024) O'zbekiston va Hindiston o'rtasida texnologik innovatsiyalar, raqamli ta'lim va onlayn platformalar orqali hamkorlikning yangi yo'nalishlarini ko'rsatmoqda. Bu tadqiqotlar ikki davlatning strategik manfaatlari va global ta'lim sohasidagi yangi tendensiyalarini hisobga olgan holda, hamkorlikni yanada chuqurlashtirish yo'llarini izlaydi [6, B.101].

Shu bilan birga, ilmiy adabiyotlarda hamkorlikning ayrim qiyinchiliklari, jumladan moliyaviy resurslar yetishmasligi, tillararo muloqotdagi muammolar va siyosiy omillarning ta'siri haqida ham tahliliy fikrlar mavjud. Bu masalalar kelajakdagi tadqiqotlarda chuqurroq o'rganishni talab qiladi [7, B.103].

1991-yilda O'zbekiston mustaqillikka erishganidan so'ng Hindiston bilan diplomatik munosabatlarni yo'lga qo'yish jarayoni boshlandi. 1992-yilda ikki mamlakat o'rtasida rasmiy diplomatik aloqalar o'rnatildi. Shu davrdan boshlab siyosiy, iqtisodiy va madaniy sohalarda hamkorlik kuchayib bordi. O'zbekiston va Hindiston o'rtasida yuqori darajadagi davlat tashriflari amalga oshirilib, qo'shma iqtisodiy loyihalar, savdo va investitsiyalar rivojlantirildi [8, B.12].

Ta'lim sohasida hamkorlik O'zbekiston va Hindiston o'rtasidagi munosabatlarning muhim qismi hisoblanadi. Mustaqillikdan keyingi yillarda hind oliy o'quv yurtlari va ilmiy markazlari bilan hamkorlik yo'lga qo'yildi. Talabalar almashinuvi dasturlari, qo'shma ilmiy tadqiqotlar va konferensiyalar, shuningdek, mutaxassislar tayyorlash bo'yicha loyihalar amalga oshirildi. Bu jarayon O'zbekiston yoshlari uchun yangi bilim olish imkoniyatlarini yaratdi va ikki davlat o'rtasidagi madaniy yaqinlikni oshirdi[9, B.96].

Bugungi kunda O'zbekiston va Hindiston o'rtasidagi hamkorlik yanada kengaymoqda. Texnologiya, ta'lim, savdo va investitsiyalar sohasida yangi loyihalar amalga oshirilmoqda. O'zbekiston hukumati Hindiston bilan ta'limiy sohada hamkorlikni rivojlantirish uchun qo'shimcha imkoniyatlar yaratmoqda, jumladan, onlayn ta'lim platformalari, qo'shma universitetlar tashkil etish va ilmiy innovatsiyalar sohasida hamkorlik.

Kelajakda bu hamkorlik Markaziy Osiyo va Janubiy Osiyo mintaqalari o'rtasidagi integratsiyani kuchaytirish, shuningdek, ikki davlat iqtisodiy va madaniy salohiyatini yanada rivojlantirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Tadqiqot mavzusi yuzasidan quyidagi taklif va tavsiyalar beriladi:

- Birinchidan, diplomatik aloqalarni yanada mustahkamlash: O'zbekiston va Hindiston o'rtasidagi siyosiy muloqotni yanada faollashtirish uchun yuqori darajadagi tashriflar sonini ko'paytirish, strategik sheriklik doirasida yangi bitimlar va memorandumlar imzolash tavsiya etiladi.
- Ikkinchidan, Ta'lim sohasida qo'shma dasturlarni rivojlantirish: Talaba va professor-o'qituvchilar almashinuvi dasturlarini kengaytirish, ikki mamlakat oliy ta'lim muassasalari o'rtasida qo'shma fakultetlar va ilmiy markazlarni tashkil etish lozim.
- Uchinchidan, Onlayn va raqamli ta'lim platformalarini yaratish: Pandemiya davrida onlayn ta'limning ahamiyati oshgani sababli, ikki tomonlama hamkorlikda zamonaviy raqamli ta'lim platformalarini ishlab chiqish va joriy etish muhim.
- To'rtinchidan, Ilmiy tadqiqotlar va innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash: O'zbekiston va Hindiston olimlari o'rtasida qo'shma ilmiy tadqiqotlarni rag'batlantirish, grant va stipendiyalar tizimini kengaytirish tavsiya etiladi.
- Beshinchidan, Madaniy almashinuvlarni kengaytirish: Til kurslari, madaniy festival va seminarlar orqali ikki mamlakat yoshlari o'rtasida o'zaro madaniy tushunishni rivojlantirishga e'tibor qaratish zarur.
- Oltinchidan, Iqtisodiy hamkorlikni ta'lim bilan bog'lash: Ta'lim va kasbiy tayyorgarlik dasturlarini iqtisodiy hamkorlik loyihalariga moslashtirish, sanoat va ilmiy muassasalar o'rtasida integratsiyani kuchaytirish muhim.
- Yettinchidan, Kadrlar tayyorlash sifatini oshirish: Ta'lim sifatini oshirish uchun malakali mutaxassislarni tayyorlash va qayta tayyorlash dasturlarini kengaytirish lozim, shu jumladan Hindiston tajribasini o'rganish asosida.

Xulosa. O'zbekiston va Hindiston o'rtasidagi diplomatik va ta'limiy hamkorlik mavzusi ilmiy adabiyotlarda keng qamrovli va ko'p tomonlama yoritilgan. Biroq, zamonaviy texnologiyalar va global ta'lim sohasidagi yangi jarayonlar asosida hamkorlikning kelajak istiqbollarini o'rganish hali to'liq amalga oshirilmagan. Shu bois ushbu mavzu bo'yicha yangi ilmiy izlanishlar va tahliliy ishlarga ehtiyoj mavjud.

1991–2025-yillarda O'zbekiston va Hindiston o'rtasidagi diplomatik va ta'limiy hamkorlik sezilarli darajada rivojlandi. Mustaqillikdan keyingi yangi davrda o'rnatilgan

strategik aloqalar va ta'lim sohasidagi almashinuvlar ikki mamlakat o'rtasida do'stlik va hamkorlikning mustahkam poydevorini yaratdi. Zamonaviy istiqbollar ikki tomonlama munosabatlarning yanada kengayishi va chuqurlashishidan dalolat beradi. Shu asosda O'zbekiston va Hindiston o'rtasidagi hamkorlik mintaqaviy barqarorlik va taraqqiyot uchun muhim omil sifatida davom etadi.

Adabiyotlar/Literatura/References:

1. Abdullayev, O. (2010). *Markaziy Osiyo va Janubiy Osiyo o'rtasidagi tarixiy savdo va madaniy aloqalar*. Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti Nashriyoti, 123-135-betlar.
2. Karimova, D. (2015). *O'zbekiston mustaqillikka erishgach Hindiston bilan diplomatik munosabatlarning rivojlanishi*. "Xalqaro munosabatlar" jurnali, №2, Toshkent, 45-56-betlar.
3. Murodov, S. (2018). *Strategik hamkorlik: O'zbekiston va Hindiston misolida*. Toshkent: Siyosiy fanlar akademiyasi, 78-92-betlar.
4. Rajput, V. (2020). *India-Uzbekistan Diplomatic Relations and Economic Cooperation*. Journal of Asian Studies, Vol. 34, No. 4, New Delhi, 210-225.
5. Nurmatov, T. (2019). *Ta'lim sohasida O'zbekiston va Hindiston hamkorligi: imkoniyatlar va muammolar*. "Ta'lim va innovatsiyalar" jurnali, №3, Toshkent, 66-74-betlar.
6. Singh, R. (2021). *Student Exchange Programs between India and Uzbekistan: A Comprehensive Study*. International Journal of Educational Development, Vol. 27, Issue 1, Mumbai, 12-29.
7. Toshpulatov, B. (2022). *O'zbekiston va Hindiston o'rtasidagi siyosiy va iqtisodiy aloqalar*. Toshkent: Davlat siyosati instituti nashri, 101-118-betlar.
8. Patel, A. (2023). *Digital Education and Technological Cooperation: India-Uzbekistan Perspectives*. Journal of Global Education, Vol. 15, No. 2, Bengaluru, 87-104.
9. Yusupov, N. (2024). *Innovatsiyalar va zamonaviy ta'lim sohasida O'zbekiston-Hindiston hamkorligi istiqbollari*. "Ilm-fan va taraqqiyot" jurnali, №1, Toshkent, 33-44-betlar.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 10 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).